

М. В. Кравченко,
д. держ. упр., професор,
професор кафедри публічного управління, адміністрування та соціальної роботи,
Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4559-3033>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.9.425

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ: СОЦІОГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

М. Kravchenko,
Doctor of Sciences in Public Administration, Professor,
Professor of the Department of Public Administration, Administration and social work
P. L. Shupyk National University of Health Care of Ukraine

PUBLIC MANAGEMENT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: SOCIO-HUMANITARIAN DIMENSION

Розглянуто сутність Концепції сталого розвитку в соціогуманітарному вимірі. Підтверджено, що війна в Україні поглибила існуючі проблеми та кризові виклики, водночас такий стан актуалізував фокус на формуванні та реалізації цілей і принципів сталого розвитку як імперативу публічного управління.

Здійснений аналіз особливостей публічного управління у соціогуманітарній сфері в умовах війни та повоєнного відновлення показав як складну реальність в умовах системної невизначеності, так і потенційні можливості щодо досягнення сталого розвитку України.

Обґрунтовано, що найбільш мобільним, дієвим, транспарентним напрямом плідного співробітництва та ефективної діяльності публічного управління сталим розвитком у соціогуманітарному вимірі є соціальні проекти. Виявлено дієвий соціальний ефект від проєктів, які мають здебільшого локальний прояв у соціогуманітарній сфері, зокрема у соціальному захисті, охороні здоров'я, освіті, культурі та екології.

Доведено, що в коротко- та середньостроковій перспективі суспільного розвитку України залишатимуться пріоритетними соціальні проекти, які спрямовані на вирішення цілого спектру проблем соціально вразливих верств населення, особливо таких багаточисельних груп як внутрішньо переміщені особи, військові, які повернулися в цивільне життя, та особи з інвалідністю.

Удосконалення публічного управління сталим розвитком в соціогуманітарному аспекті вбачаємо у поєднанні ціннісного виміру життєдіяльності та управлінської ефективності, посиленні ролі громадян і територіальних громад у процесах оперативних змін на існуючі виклики та при формуванні та реалізації візії майбутнього України.

Представлені результати можуть слугувати теоретико-методологією основою для стратегічного управління, удосконалення політики сталого розвитку та розробки індикаторів моніторингу сталого розвитку в соціогуманітарній сфері на національному, регіональному та місцевому рівнях.

The essence of the Concept of Sustainable Development in the socio-humanitarian dimension is examined. It is substantiated that the war in Ukraine has significantly exacerbated pre-existing problems and crisis-related challenges; at the same time, this situation has intensified the focus on the formulation and implementation of the goals and principles of sustainable development as an imperative of public administration.

The conducted analysis of the specific features of public administration in the socio-humanitarian sphere under conditions of war and post-war recovery has revealed both the complexity of reality within a framework of systemic uncertainty and the potential opportunities for achieving sustainable development in Ukraine. It is argued that social projects constitute the most flexible, effective, and transparent mechanism for fostering productive cooperation and ensuring the efficient functioning of public administration in the context of sustainable development within the socio-humanitarian domain.

Social projects are implemented through charitable and volunteer activities, grant mechanisms, and civic initiatives aimed at addressing the specific needs of individuals, families, and communities, thereby enhancing the overall capacity and resilience of society. A key advantage of such projects lies in their ability to engage international partners, who not only provide financial, economic, and technical support but also contribute to the establishment of contemporary standards of human-centeredness, promote innovation, and facilitate accessibility, inclusiveness, and barrier-free environments.

A significant social impact has been identified from projects that are predominantly local in scope within the socio-humanitarian sphere, particularly in the areas of social protection, healthcare, education, culture, and environmental sustainability.

It is demonstrated that, in the short— and medium-term perspective, priority will continue to be given to social projects aimed at addressing the needs of large and socially vulnerable population groups, including internally displaced persons, military personnel transitioning to civilian life, and persons with disabilities.

The improvement of public administration of sustainable development in the socio-humanitarian dimension is associated with the integration of a value-based approach to human activity and managerial efficiency, as well as with strengthening the role of citizens and territorial communities in responding to current challenges and in shaping and implementing a strategic vision for Ukraine's future development.

The findings presented may serve as a theoretical and methodological foundation for strategic governance, the advancement of sustainable development policy, and the development of monitoring indicators for sustainable development in the socio-humanitarian sphere at the national, regional, and local levels.

Ключові слова: публічне управління, сталий розвиток, соціальна сфера, гуманітарна сфера, соціальна політика, гуманітарна політика, захист прав людини, соціальна безпека, соціальні проекти, охорона здоров'я, соціальний захист, освіта, культура, екологія, соціальна стійкість, екологічна стійкість, збереження екології та розвиток благоустрою, громадські організації, волонтери, вітчизняні та міжнародні благодійні фонди, благодійні організації, ВПО, військові, особи з інвалідністю, соціально вразливі особи, складні життєві обставини, соціальні послуги, адаптивність, подолання бідності, підвищення життєвого рівня населення, міжвідомча координація, воєнні та повоєнні трансформації.

Key words: public administration, sustainable development, socio-humanitarian sphere, social policy, humanitarian policy, human rights protection, social security, social projects, healthcare, social protection, education, culture, environmental sustainability, social resilience, environmental resilience, environmental protection and urban improvement, civil society organizations, volunteers, domestic and international charitable foundations, charitable organizations, internally displaced persons, military personnel, persons with disabilities, socially vulnerable populations, difficult life circumstances, social services, adaptability, poverty alleviation, improvement of living standards, interagency coordination, wartime and post-war transformations.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сталий розвиток поєднує у собі гармонізацію соціальних, економічних та екологічних складових, які

впливають на рівень й якість життя сучасного покоління без загрози неможливості задовольнити потреби майбутніх поколінь.

У 2015 році прийнято всіма 193 країнами-членами ООН Цілі сталого розвитку (ЦСР), відомі також як "Глобальні цілі". Це 17 універсальних взаємопов'язаних

Цілей, які мають бути досягненні до 2030 року. Ідея полягає в тому, що успіх у досягненні однієї з цілей пов'язаний з прогресом в інших, що детермінує збалансований і системний підхід до реалізації всіх цілей. Соціогуманітарний вимір Глобальних цілей охоплює наступні цілі:

Ціль 1: Ліквідація бідності.

Ціль 2: Подолання голоду, забезпечення продовольчої безпеки, покращення харчування та сприяння сталому сільському господарству.

Ціль 3: Сприяння здоровому способу життя та добробуту для людей будь-якого віку.

Ціль 4: Гарантування справедливої якісної освіти та можливостей навчання упродовж усього життя.

Ціль 5: Досягнення гендерної рівності, розширення прав і можливостей жінок та дівчат.

Ціль 8: Забезпечення сталого економічного зростання, повної та продуктивної зайнятості.

Ціль 10: Зменшення нерівності всередині країн та між ними.

Ціль 11: Створення стійких, безпечних, інклюзивних та екологічно стійких міст.

Ціль 12: Забезпечення сталих моделей споживання і виробництва.

Ціль 13: Невідкладні дії для боротьби зі зміною клімату та її наслідками.

Ціль 14: Збереження та сталий розвиток океанів, морів та морських ресурсів.

Ціль 15: Відновлення та збереження екосистем суші, боротьба з опустелюванням, зупинка деградації земель і втрати біорізноманіття.

Ціль 16: Сприяння миру, справедливості та створення ефективних, інклюзивних інституцій.

Ціль 17: Посилення засобів реалізації та активізація Глобального партнерства для сталого розвитку.

Публічне управління сталим розвитком передбачає не тільки реалізацію визначених Глобальних цілей, а й детермінує здатність держави і суспільства ефективно протистояти загрозам будь-якого походження та характеру, швидко адаптуватися до кризових умов і нових обставин, змін безпекового середовища, підтримувати стає функціонування та відновлюватися до бажаного стану після кризових ситуацій.

Соціогуманітарний вимір публічного управління сталим розвитком в умовах війни посилює вимоги до реалізації визначених заходів та ініціатив. Нині в Україні відбувається значна дестабілізація становища і порушення умов функціонування та усталеного ритму життя всього суспільства, здійснюється масштабне переміщення мільйонів людей, різко обмежується нормальне забезпечення товарами та послугами першої необхідності, житлом, водою, електрикою, скорочується санітарно-побутове обслуговування, руйнується інфраструктура життєзабезпечення, мають місце мінування територій, екологічні катастрофи в зоні бойових дій, відповідно загострюються проблеми дотримання порядку, суспільної безпеки й управління. Вирішення соціогуманітарних проблем і кризових ситуацій, які можуть призвести до гуманітарної та екологічної катастрофи, потребують залучення не лише державних та місцевих ресурсів, а й участі всього громадянського суспільства. Стабілізація ситуації та відновлення рівня й якості життя громадян,

пом'якшення деструктивних впливів, мінімізація негативних наслідків та швидке відновлення після кризи потребує урізноманітнення управлінських підходів і практик задля досягнення цілей сталого розвитку.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування України активно долучені до оперативного вирішення щоденних проблем громадян, водночас, зважаючи на масштабність та необхідність термінового вирішення нагальних питань, активно залучаються громадські організації, волонтери, вітчизняні та міжнародні благодійні фонди. Їхня співпраця акумулюється в одній з найдієвіших форм співпраці для досягнення сталого розвитку — соціальних проєктах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сталий розвиток є предметом досліджень багатьох науковців у сферах економіки, екології, публічного управління. Серед українських вчених, які ґрунтовно займаються зазначеною проблематикою, варто виділити Алімова І., Бицюру О., Бурик З., Васильєву О., Капінос Г., Ларіонову К., Латиніна М., Манжула О., Ушкаренко Ю., Хлобистова Є. та інших [1-8]. Заслужують на увагу публікації іноземних науковців, які досліджують вплив якості управління на економіку і сталий розвиток, наголошують на важливості в сучасних умовах інтеграції екології, бізнесу та управління, підкреслюють важливість міжнародної координації в досягненні Цілей сталого розвитку, розглядають e-governance як драйвер сталого розвитку, аналізують тренди після прийняття ЦСР та розвиток досліджень у сфері управління проєктами [9—16]. Отже, аналіз наукових досліджень переконливо доводить, що сталий розвиток неможливий без ефективного публічного управління.

Соціогуманітарний вимір сталого розвитку в умовах сучасних викликів зазнає максимальних змін, що вимагає оперативного перегляду управлінських підходів. Потребують подальшого наукового осмислення питання особливостей публічного управління у соціогуманітарній сфері у воєнний час та повоєнного відновлення для досягнення сталого інклюзивного розвитку України.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою дослідження є аналіз особливостей публічного управління у соціогуманітарній сфері в умовах війни та повоєнного відновлення для досягнення сталого розвитку України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз публічного управління у соціогуманітарній сфері в умовах війни свідчить про складний реальний стан та проблематичність досягнення в найближчій перспективі визначених цілей сталого розвитку України. З повномасштабним вторгненням РФ в Україну значно зросла кількість громадян, які опинилися в складних життєвих обставинах і потребують цілого спектру послуг, спрямованих на забезпечення як первинних потреб осіб, так і підвищення рівня добробуту та якості життя загалом. До них належать, насамперед, внутрішньо переміщені особи (ВПО), особи з інвалідністю та військові, які повертаються з фронту в цивільне життя.

Найбільшою категорією осіб, яка екстрено потребує соціальної підтримки, є внутрішньо переміщені особи, які опинилися у складних життєвих обставинах через шкоду, завдану бойовими діями чи окупацією. Як відомо, проблема внутрішнього переміщення громадян у зв'язку з військовою агресією РФ проти України триває з 2014 року. До 24 лютого 2022 р. в Єдиній інформаційній базі даних обліковувалися 1470072 внутрішньо переміщені особи. Після повномасштабного вторгнення РФ майже 5 мільйонів людей стали внутрішньо переміщеними особами, а до 1 млн з них — перемістились повторно. Суттєво змінилось розміщення ВПО в українських регіонах — якщо до початку вторгнення основна частина ВПО проживала в східних регіонах, то тепер це західні і центральні, у багатьох громадах частка ВПО становить 10—15% від кількості місцевого населення [17]. За новим місцем їх проживання/перебування вони потребують надання притулку, медичної допомоги, догляду, отримання натуральної допомоги, транспортних послуг, відновлення документів тощо. Після задоволення їх базових потреб необхідно є подальша інтеграція ВПО за новим місцем проживання шляхом усунення перешкод у реалізації їх прав та основоположних свобод, захисті законних інтересів, зокрема щодо забезпечення житлом, пошуку постійного джерела доходів і зайнятості, забезпечення доступу до адміністративних, соціальних, культурних та інших послуг.

Кількість осіб із інвалідністю за роки війни збільшилася в рази, якщо порівнювати з довоєнним 2021 роком (2,726 млн осіб). Унаслідок воєнних дій і постійних обстрілів цивільних об'єктів з боку російського агресора значно зросла кількість людей, які отримали поранення та інвалідність, збільшилась кількість людей, які отримали ампутацію кінцівок, як серед мирних мешканців, у т.ч. дітей, так і захисників України. Нині до осіб з інвалідністю належать: особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники АТО та/або ООС, особи з інвалідністю від загального захворювання, особи з інвалідністю з дитинства, діти з інвалідністю, особи з інвалідністю внаслідок аварії на ЧАЕС, діти до 18 років з вадами слуху, зору, опорно-рухового апарату, особи з інвалідністю внаслідок нещасного випадку невинного характеру, особи похилого віку та інші. Крім задоволення щоденних специфічних потреб, ця категорія осіб потребує протезування та реабілітаційних послуг, що стало певним викликом для вітчизняної системи охорони здоров'я та системи соціального захисту [18].

Як показав час, процес реінтеграції ветеранів війни у цивільне життя складний та суперечливий. Прояви посттравматичного стресового розладу можуть сягати агресивних форм взаємодії ветеранів з оточуючими людьми, що посилює відчуття непотрібності, виключення з соціуму та дискримінації. Є наявні проблеми з отриманням соціального забезпечення, комунальних, освітніх послуг, медичної допомоги та соціально-психологічної реабілітації, забезпечення технічними засобами реабілітації; з процесом пошуку роботи, який ускладнюється через психологічний стан, фізичні травми, необхідність перекваліфікації, стигматизацію та дискримінацію на ринку праці [19].

Очевидно, що оперативно та у повному обсязі важко забезпечити нагальні потреби громадян, які потре-

бують посиленого соціального захисту. Тому органи державної влади та місцевого самоврядування активно співпрацюють з громадськими організаціями, благодійними фондами, волонтерами через соціальні проекти.

Соціальні проекти трактуються як цілеспрямовані індивідуальні або групові дії для вирішення актуальних соціальних проблем суспільства, покращення рівня якості життя громадян та досягнення сталого розвитку країни, тобто які спрямовані на досягнення якісно нового соціального ефекту. Соціальні проекти реалізуються через благодійну і волонтерську діяльність, гранти та громадські ініціативи.

Соціальні проекти охоплюють сфери соціального захисту, охорони здоров'я, освіти, культури, екології та можуть бути спрямовані на:

- охорону здоров'я певних соціально-демографічних груп (вагітних і породіль, осіб, які живуть з ВІЛ/СНІД, наркозалежних, осіб, що зазнали сексуального насильства, невиліковно хворих осіб),

- надання допомоги для соціально вразливих верств населення і покращення їх соціальної адаптації (підтримка ВПО, дітей-сиріт, осіб з інвалідністю, ветеранів і їх сімей, багатодітних родин),

- підвищення рівня освіти, освіченості та культури (мистецько-культурні заходи, збереження історико-культурної спадщини, модернізація бібліотек, розвиток молодіжних центрів, цифрова безпека дітей, розвиток критичного мислення),

- збереження екології та розвиток благоустрою (очищення водойм, будівництво полігонів побутових відходів, озеленення міст).

В Україні доволі успішно функціонують як вітчизняні, так і міжнародні благодійні організації, благодійні фонди, громадські організації, центри розвитку, що реалізують соціальні проекти, підвищуючи життєстійкість та формуючи передумови для сталого розвитку країни. Ці проекти часто реалізуються у партнерстві з міжнародними донорами та громадськими організаціями.

Благодійна організація "Карітас України" [20] спеціалізується на таких напрямках як домашня опіка та паліативна допомога: забезпечення комплексної допомоги вдома для людей похилого віку та осіб з інвалідністю, включаючи медичний догляд, забезпечення невідкладних базових потреб внутрішньо переміщених осіб та жителів буферної зони в медикаментах та психологічній підтримці, догляд та підтримка ВІЛ-інфікованих осіб; допомога людям (в першу чергу молоді) з інтелектуальною недостатністю та іншими важкими формами інвалідності (ДЦП, синдром Дауна тощо).

Фонд міжнародної солідарності Solidarity Fund PL in Ukraine [21] зосередив увагу на розвитку управлінсько-організаційних компетенцій територіальних громад у сфері надання соціальних послуг та надання соціальних послуг у громадах: догляд вдома, денний догляд, підтримане проживання, кризове втручання; підтримання ментального здоров'я та здійснення психологічної реабілітації: створення соціальних хабів, релаксаційних просторів та проведення арттерапії; підтримка реформи надання послуг на місцевому рівні.

Діяльність Міжнародного благодійного фонду "Українська фундація громадського здоров'я" [22] спрямована на зміцнення систем охорони здоров'я та соціального захисту, просування прав людини й гендерної рівності, запобігання та реагування на насильство щодо жінок і дівчат, а також розширення їхніх можливостей для повноцінної участі в житті суспільства на засадах рівності, гідності та безпеки; сприяє забезпеченню рівного доступу до якісних медичних, соціальних і психологічних послуг для людей, які перебувають у складних життєвих обставинах; направлена на підвищення рівня безпеки через надання соціальних квартир для вагітних та матерів, які постраждали від насильства або війни.

Міжнародний благодійний фонд "Альянс громадського здоров'я" [23] займається питаннями профілактики та просвіти: "амбасадори здоров'я" навчають молодь вакцинації, профілактиці хвороб та здоровому способу життя.

Міжнародна громадська організація "Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я" (LHSI) у межах соціальних проєктів сприяє сталому людському розвитку шляхом розширення доступу до соціальних послуг для груп ризику, вирішення проблем охорони здоров'я, забезпечення захисту дітей та розширення прав і можливостей молоді, а також сприяє гендерній рівності, приділяє увагу протидії насильству, захисту жінок і дівчат та кібербезпеці [24].

Українсько-швейцарський проєкт "Діємо для здоров'я" [25] акцентує свою діяльність на зменшенні факторів ризику неінфекційних захворювань з метою покращення загального добробуту та збільшення тривалості життя чоловіків і жінок в Україні. Проєкт впроваджується через Швейцарську агенцію розвитку та співробітництва (SDC).

Фонд "Таблеточки" [26] опікується наданням допомоги онкохворим дітям, забезпечуючи закупівлю обладнання, реабілітацію та психологічну підтримку.

Громадська організація "ФУНДАЦІЯ ТЕЧІЯ" [27] поставила собі за мету здійснити модернізацію медицини в Україні через оновлення медичного обладнання. У рамках комплексного соціального проєкту взято під опіку низку ключових лікарень у восьми регіонах України, щоб на їхньому прикладі показати, що система охорони здоров'я в Україні може бути сучасною, ефективною та результативною. За 4 роки роботи проєкту оновлено медичне обладнання у 10 лікарнях, що допомогло врятувати сотні дітей.

Благодійний фонд "Стабілізуєш Сервіс" [28] займається підтримкою спроможності системи соціального захисту населення для внутрішньо переміщених осіб.

Центр розвитку "ЧАС ЗМІН" [29] фінансує грантові та громадські ініціативи: проєкти, спрямовані на активізацію громадського життя людей похилого віку та осіб з інвалідністю.

"Culture Helps / Культура допомагає" — це проєкт, що співфінансується Європейським Союзом у межах спеціального конкурсу пропозицій для підтримки українських переміщених осіб та українського культурного і креативного секторів [30].

Британська Рада в Україні реалізовує освітньо-культурні проєкти та проєкти, направлені на вирішення про-

блем довкілля, в рамках програми "Школа як осередок соціальної згуртованості та стійкості в громаді" [31], серед яких Медіахаб "МІСТ" (організація освітнього простору для поширення медіа грамотності серед учнів ліцею), "Шкільна бібліотека" (створення бібліотеки нового покоління, інтерактивного та сучасного простору для зростання інтересу серед учнів та їх батьків до роботи з інформацією та інноваційними технологіями), "Чисте село-справа кожного", "Есо energy" (проведення екологічних заходів, направлених на сортування органічних відходів та подальше використання компосту для удобрення рослин), "Зелене місто" (ініціатива зі встановлення сміттєвих контейнерів для пластикових пляшок, що сприятиме очищенню міста та розвитку еко відповідальності у членів громади), "Дамо Землі шанс на життя" (ініціатива направлена на поширення інформації щодо вторинного використання речей, а також на розвиток відповідального ставлення до екологічних ресурсів навколишнього середовища для забезпечення стабільності в майбутньому) та інші.

Попри вагомий соціально-економічний ефект реалізованих соціальних проєктів, соціогуманітарний вимір публічного управління сталим розвитком в Україні є більш складним процесом, який нині надто залежить від воєнних реалій.

У 2020 році Кабінет Міністрів України закріпив обов'язковість врахування Цілей сталого розвитку у процесі розробки державної політики, що зробило їх орієнтирами та індикаторами для стратегічного планування на всіх рівнях управління. Водночас, вітчизняні науковці звертають увагу на те, що за останні роки поглибилися такі системні виклики як фрагментація політик між секторами, дублювання повноважень, нестача фінансування, розрив між нормативною базою та її реалізацією, недосконалість систем моніторингу, що актуалізує перегляд питання не лише технічного впровадження національних цілей, а й ціннісного переосмислення концепції сталого розвитку: війна, кризи та ризики стали новими визначальними обставинами [32].

Сталий розвиток на даному етапі трансформується в щоденну резильєнтність, життєстійкість, адаптивну спроможність українського суспільства, забезпечення виживання та функціонування, а стратегічне бачення та робота на перспективу нівелюється необхідністю негайного реагування на численні проблеми, викликані війною. Тому цілі сталого розвитку для України, терміни їх досягнення, індикатори і процес моніторингу мають бути переглянуті з урахуванням кризових викликів та системної невизначеності. Водночас, цілі та принципи сталого розвитку мають залишатися як імператив публічного управління на перспективу та бути безальтернативною стратегією повоєнної відбудови та розвитку. Очевидно, що цей дуалізм ускладнює виконання національних цілей сталого розвитку.

Продовжуючи дискусію щодо коректного трактування терміну "сталий розвиток" [33], вважаємо, що в сучасних умовах для України варто вживати словосполучення "сталий інклюзивний розвиток", що підкреслює мету суспільного розвитку та спрямованість публічного управління на інклюзивні процеси, які охоплюють не тільки соціогуманітарну сферу, а й всі сфери життєдіяльності суспільства, та фокусує увагу саме на необхід-

ності реалізації офіційних документів [34—36] у конкретні управлінські рішення.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Концепція сталого розвитку передбачає збалансування економічного зростання, соціального добробуту та охорони навколишнього середовища для задоволення потреб нинішнього та майбутніх поколінь.

У результаті проведеного дослідження підтверджено, що війна в Україні поглибила існуючі проблеми та кризові виклики, а балансування між необхідністю розвитку та щоденним виживанням суттєво обмежує горизонт планування. Водночас такий стан підтвердив та актуалізував фокус на формуванні та реалізації цілей та принципів сталого розвитку як імперативу публічного управління.

Здійснений аналіз особливостей публічного управління у соціогуманітарній сфері в умовах війни та повоєнного відновлення показав як складну реальність в умовах системної невизначеності, так і потенційні можливості щодо досягнення сталого розвитку України.

Обґрунтовано, що найбільш мобільним, дієвим, транспарентним напрямом плідного співробітництва та ефективної діяльності публічного управління сталим розвитком у соціогуманітарному вимірі є соціальні проекти. Соціальні проекти реалізуються через благодійну і волонтерську діяльність, гранти та громадські ініціативи, які покликані вирішувати конкретні проблеми особи, сім'ї, громади, тим самим посилювати спроможність і життєстійкість суспільства загалом. Перевагою соціальних проектів є можливість залучення міжнародних партнерів, які не тільки покривають фінансово-економічну та технічну сторони, а й формують сучасні стандарти людиноорієнтованості і людиноцентричності, впроваджують інноваційність до оперативного вирішення складних соціальних проблем та створюють умови для доступності, безбар'єрності й інклюзивності, що сприяє досягненню національної і громадянської стійкості, що надзвичайно важливо для України в нинішній військовій реальності.

Виявлено дієвий соціальний ефект від проектів, які мають здебільшого локальний прояв у соціогуманітарній сфері, зокрема у соціальному захисті, охороні здоров'я, освіті, культурі та екології. Такі соціальні проекти формують у громадян сучасне державницьке мислення щодо збереження історико-культурної спадщини, використання природних ресурсів та культури споживання, необхідності посилення цифрової безпеки тощо, що є надзвичайно актуально для українського соціуму.

Доведено, що в коротко— та середньостроковій перспективі суспільного розвитку України залишатимуться пріоритетними соціальні проекти, які спрямовані на вирішення цілого спектру проблем соціально вразливих верств населення, особливо таких багаточисельних груп як внутрішньо переміщені особи, військові, які повернулися в цивільне життя, та особи з інвалідністю.

Удосконалення публічного управління сталим розвитком в соціогуманітарному аспекті вбачаємо у поєднанні ціннісного виміру життєдіяльності та управлі-

нської ефективності, посиленні ролі громадян і територіальних громад у процесах оперативних змін на існуючі виклики та при формуванні та реалізації візії майбутнього України.

Література:

1. Алимов І. О. Регіональна політика сталого розвитку: управлінський підхід. Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. 246 с.
2. Бицюра О. Є. Урбаністичні моделі сталого розвитку міст України. Тернопіль: Паляниця В. А., 2021. 180 с.
3. Бурик З. М. Державне регулювання сталого розвитку України: теорія та практика: монографія. Львів: Вид-во Простір М, 2017. 384 с.
4. Васильєва О. І., Васильєва Н. В. Концептуальні засади сталого розвитку територіальних громад/ Інвестиції: практика та досвід. 8/2018. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2018/17.pdf. (Дата звернення 16 квітня 2026).
5. Капінос Г., Ларіонова К. 2023. Проблеми управління сталим розвитком України в умовах війни. MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS. 1 (Березень 2023), 93-103. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-7-13>. (Дата звернення 16 квітня 2026).
6. Латинін М. Гібадуллін О. В., Берлізова В. А. Публічне управління сталим розвитком у процесах соціально-економічної трансформації країн-лідерів "зеленого переходу". Економічний простір: Збірник наукових праць. — № 204. Дніпро: УДУНТ, 2025. 380 с. С. 174—181.
7. Манжула О., Хлобистов Є. В. Екологічна політика сталого розвитку: правові механізми. Київ: НаУКМА, 2016. 172 с.
8. Ушкаренко Ю. Шляхи підвищення ефективності управління сталим розвитком в контексті міжнародної інтеграції. № 48 (2023): Вісник ХДУ Серія "Економічні науки". С. 59—64.
9. Rachid Hba, Abdellah El Manouar. ICT Green Governance: new generation model based on Corporate Social Responsibility and Green IT. 2017. <https://hal.science/hal-01445831v1> (Дата звернення 16 квітня 2026).
10. Bassam A. Albassam. Sustainable Development from a Governance Perspective. Sustainability 2026, 18 (2), 1121; <https://doi.org/10.3390/su18021121> (Дата звернення 16 квітня 2026).
11. Baciú Leonina Emilia, 2023. The Impact of Governance Upon Sustainable Development. Empirical Evidence, Studia Universitatis Babes-Bolyai Oeconomica, Sciend, vol. 68 (2), pages 73—86, August. (Дата звернення 16 квітня 2026).
12. Kieu Phuong Le. GLOBAL GOVERNANCE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT: THE CASE OF UN'S SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS. International Journal of Application on Economics and Business (IJAEB). Volume 2, Issue 2, 2024. ISSN: 2987-1972. <https://doi.org/10.24912/ijaeb.v2i2.3857-3865> (Дата звернення 16 квітня 2026).
13. Lubis, S., Purnomo, E.P., Lado, J. et al. Electronic governance in advancing sustainable development goals through systematic literature review. Discov glob soc 2,

77 (2024). <https://doi.org/10.1007/s44282-024-00102-3> (Дата звернення 16 квітня 2026).

14. Waqas Tariq, Yinfei Chen, Adeel Tariq. Digital Governance for Sustainable Development: A Holistic Review, Framework, and Roadmap. October 2025. *Technology in Society* 84:103135. DOI:10.1016/j.techsoc.2025.103135 (Дата звернення 16 квітня 2026).

15. Md Khairul Islam, Chen Ya, Shahjadi Sultana. E-government impact on Sustainable Development Goals (SDGs): A bibliometric insights. January 2025. *Social Sciences & Humanities Open* 12:101743. DOI:10.1016/j.ssaho.2025.101743 (Дата звернення 16 квітня 2026).

16. Lihong Zhang, Saeed Reza Mohandes, Jiawei Tong, Mohamed Abadi. Sustainable Project Governance: Scientometric Analysis and Emerging Trends. January 2023 15 (3):27. DOI:10.3390/su15032441 (Дата звернення 16 квітня 2026).

17. Стратегія державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. № 312-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/312-2023-%D1%80#Text> (Дата звернення 16 квітня 2026).

18. Кравченко М. В. Політика соціального захисту осіб з інвалідністю в умовах війни. Наукові перспективи № 7 (49). 2024. — С. 367—380. URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7\(49\)-367-380](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7(49)-367-380) (Дата звернення 16 квітня 2026).

19. Український ветеранський фонд. Портрет ветерана. Офіційний веб-сайт. URL: <https://veteranfund.com.ua/analitics/portrait-of-veteran/> (Дата звернення 16 квітня 2026).

20. Благодійна організація КАРИТАС УКРАЇНА. Офіційний веб-сайт. URL: <https://caritas.ua/hea/> (Дата звернення 16 квітня 2026).

21. Фонд міжнародної солідарності: Solidarity Fund PL in Ukraine. Офіційний веб-сайт. URL: <https://solidarityfund.org.ua/> (Дата звернення 16 квітня 2026).

22. Міжнародний благодійний фонд "Українська фундація громадського здоров'я". Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.healthright.org.ua/proekti/> (Дата звернення 16 квітня 2026).

23. Міжнародний благодійний фонд "Альянс громадського здоров'я". Офіційний веб-сайт. URL: <https://aph.org.ua/uk/golovna/> (Дата звернення 16 квітня 2026).

24. Міжнародна громадська організація "Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я" (LHSI). Офіційний веб-сайт. URL: <https://lhsi.org.ua/> (Дата звернення 16 квітня 2026).

25. Українсько-швейцарський проєкт "Діємо для здоров'я". Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.acforhealth.in.ua/> (Дата звернення 16 квітня 2026).

26. Фонд "Таблеточки". Офіційний веб-сайт. URL: <https://tabletochki.org> (Дата звернення 16 квітня 2026).

27. Громадська організація "ФУНДАЦІЯ ТЕЧІЯ". Офіційний веб-сайт. URL: <https://techii-fund.org/get-well-soon> (Дата звернення 16 квітня 2026).

28. Благодійний фонд "Стабілізуєш Суппорт Сервісез". Офіційний веб-сайт. URL: <https://sss-ua.org/> (Дата звернення 16 квітня 2026).

29. Центр розвитку "ЧАС ЗМІН". Офіційний веб-сайт. URL: <https://chaszmin.com.ua/> (Дата звернення 16 квітня 2026).

30. Громадська організація "Інша Освіта". Офіційний веб-сайт. URL: <https://insha-osvita.org/project/kultura-dopomahaie-culture-helps-2/> (Дата звернення 16 квітня 2026).

31. Британська Рада в Україні. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/programmes/society/social-cohesion-schools/projects> (Дата звернення 16 квітня 2026).

32. Бездєтко К., Серьогіна Д. Сталий розвиток: еволюція підходів до визначення та сучасні інтерпретації. Економіка та суспільство. 2025. № 76. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6224> (Дата звернення 16 квітня 2026).

33. Сабовчик А. І., Попович А. М. Визначення поняття та цілі сталого розвитку. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2024. Серія ПРАВО. Випуск 86: частина 5. С.415—422. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.61> (Дата звернення 16 квітня 2026).

34. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року: розпорядження КМУ від 14 квітня 2021 р. № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text> (Дата звернення 16 квітня 2026).

35. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вересня 2012 року № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text> (Дата звернення 16 квітня 2026).

36. Інклюзивність будівель і споруд: Державні будівельні норми України. В.2.2-40:2018. Офіційний веб-сайт. URL: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/dbn_v_2_2_40/1-1-0-1832 (Дата звернення 16 квітня 2026).

References:

1. Alymov I. O. (2012), *Rehionalna polityka staloho rozvytku: upravlinskyi pidkhid* [Regional policy of sustainable development: managerial approach] Regional policy of sustainable development: managerial approach, DonNUET, Donetsk, Ukraine.

2. Bytsiura O. Ye. (2021), *Urbanistychni modeli staloho rozvytku mist Ukrainy* [Urban development models of sustainable development of Ukrainian cities], Palanytsia V. A., Ternopil, Ukraine.

3. Buryk Z. M. (2017), *Dergavne regulyvania stalogo rozvytku Ukrainy: teoria ta praktyka: monografia* [State regulation of sustainable development in Ukraine: theory and practice], Prostir M., Lviv, Ukraine.

4. Vasileva O. I. and Vasileva N. V. (2018), "Conceptual principles of sustainable development of territorial communities", *Investycii: praktyka ta dosvid*, vol. 8, available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2018/17.pdf (Accessed 16 April 2026).

5. Kapinos G. and Larionova K. (2023), "Problems of managing sustainable development in Ukraine in conditions of war", *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, vol. 1, pp. 93—10. <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-7-13>.

6. Latynin M., Hibadullin O. and Berlizova V. (2025), "Public management of sustainable development in the processes of socio-economic transformation of the leading

countries of the "green transition", Ekonomichnyj prostir: Zbirnyk naukovykh prac, vol. 204, pp. 174—181.

7. Manzhuha O., & Khlobystov Ye. (2016), Ekologichna polityka staloho rozvytku: pravovi mekhanizmy [Ecological policy of sustainable development: legal mechanisms], NaUKMA, Kyiv, Ukraine.

8. Uchkarenko U. (2023), "Ways to improve the effectiveness of sustainable development management in the context of international integration", Visnyk XDU Seria "Ekonomichni nauki", pp. 59—64.

9. Hba, R. and El Manouar, A. (2017), "ICT Green Governance: new generation model based on Corporate Social Responsibility and Green IT", available at: <https://hal.science/hal-01445831v1> (Accessed 16 April 2026).

10. Albassam, B. A. (2026), "Sustainable Development from a Governance Perspective", Sustainability, vol. 18 (2), pp. 1121. <https://doi.org/10.3390/su18021121>.

11. Baci, L. E. (2023), "The Impact of Governance Upon Sustainable Development", Empirical Evidence, vol. 68 (2), pp. 73—86.

12. Kieu Phuong, Le. (2024), "Global governance and sustainable development: the case of UN's sustainable development goals", International Journal of Application on Economics and Business (IJAEB), vol. 2. <https://doi.org/10.24912/ijaeb.v2i2.3857-3865>.

13. Lubis, S., Purnomo, E.P. and Lado, J. (2024), "Electronic governance in advancing sustainable development goals through systematic literature review", Discov glob, vol. 2, pp. 77. <https://doi.org/10.1007/s44282-024-00102-3>.

14. Waqas, Tariq, Yinfei, Chen and Adeel, Tariq (2025), "Digital Governance for Sustainable Development: A Holistic Review, Framework, and Roadmap", Technology in Society, 84:103135.

15. Md Khairul Islam, Chen Ya and Shahjadi Sultana (2025), "E-government impact on Sustainable Development Goals (SDGs): A bibliometric insights", Social Sciences & Humanities Open.

16. Lihong Zhang, Saeed Reza Mohandes, Jiawei Tong and Mohamed Abad (2023), Sustainable Project Governance: Scientometric Analysis and Emerging Trends, vol. 15 (3).

17. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023), Resolution "State Policy Strategy on Internal Displacement for the Period Until 2025", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/312-2023-%D1%80#Text> (Accessed 16 April 2026).

18. Kravchenko M.V. (2024) "Policy of social protection of persons with disabilities in wartime", Naukovi perspektyvy, vol. 7 (49), pp. 367—380. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7\(49\)-367-380](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7(49)-367-380).

19. Ukrainian Veterans Fund. Portrait of a Veteran. Official website (2026), available at: <https://veteran-fund.com.ua/analitics/portrait-of-veteran/> (Accessed 16 April 2026).

20. Charity organization CARITAS UKRAINE. Official website (2026), available at: <https://caritas.ua/hea/> (Accessed 16 April 2026).

21. International Solidarity Fund. Official website (2026), available at: <https://solidarityfund.org.ua/> (Accessed 16 April 2026).

22. International Charitable Foundation "Ukrainian Public Health Foundation". Official website (2026), available at: <https://www.healthright.org.ua/proekti/> (Accessed 16 April 2026).

23. International Charitable Foundation "Public Health Alliance". Official website (2026), available at: <https://aph.org.ua/uk/golovna/> (Accessed 16 April 2026).

24. International NGO "Social Initiatives for Occupational Safety and Health". Official website (2026), available at: <https://lhsi.org.ua/> (Accessed 16 April 2026).

25. Ukrainian-Swiss project "Let's act for health". Official website (2026), available at: <https://www.actforhealth.in.ua/> (Accessed 16 April 2026).

26. Fund "Tabletochki". Official website (2026), available at: <https://tabletochki.org> (Accessed 16 April 2026).

27. Public organization "TECHIYA FOUNDATION". Official website (2026), available at: <https://techiia-fund.org/get-well-soon> (Accessed 16 April 2026).

28. Stabilization Support Services Charitable Foundation. Official website (2026), available at: <https://sss-ua.org/> (Accessed 16 April 2026).

29. Development Center "TIME OF CHANGES". Official website (2026), available at: <https://chas-zmin.com.ua/> (Accessed 16 April 2026).

30. NGO "Other Education". Official website (2026), available at: <https://insha-osvita.org/project/kultura-dopomahaie-culture-helps-2/> (Accessed 16 April 2026).

31. British Council in Ukraine. Official website (2026), available at: <https://www.britishcouncil.org.ua/programmes/society/social-cohesion-schools/projects> (Accessed 16 April 2026).

32. Bezdetko, K. and Seriogina, D. (2025), "Sustainable development: evolution of approaches to definition and modern interpretations", Ekonomika ta suspilstvo, vol. 76, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6224> (Accessed 16 April 2026).

33. Sabovchik, A. I. and Popovych, A. M. (2024), "Definition of the concept and goals of sustainable development", Naukovyj visnyk Ujgorodskogo Nacionalnogo Universitetu. Seria PRAVO, vol. 86, pp. 415—422. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.61>.

34. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution "On the approval of the National Strategy for Creating a Barrier-Free Space in Ukraine for the Period Until 2030", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text> (Accessed 16 April 2026).

35. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On the Principles of Preventing and Combating Discrimination in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text> (Accessed 16 April 2026).

36. Inclusivity of buildings and structures: State building codes of Ukraine (2025), available at: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/dbn_v_2_2_40/1-1-0-1832 (Accessed 16 April 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 23.04.26

Професійно рецензовано / Revised: 04. 05.26

Дата публікації / Published: 12.05.26